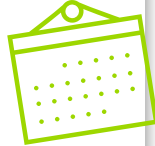

Een arme weduwe geeft geld

1. INLEIDING BIJ DEZE ZONDAG

Deze zondag is de vierde zondag van het derde blok met verhalen uit het evangelie volgens Marcus. De belangrijkste boodschap van het boek Marcus is dat er met de komst van Jezus een nieuwe tijd begint: Gods nieuwe wereld is dichtbij.

Vandaag staat Marcus 12:41-44 centraal: een arme vrouw geeft meer geld aan de tempel dan ze kan missen.

Voor de kinderen van **4-8 jaar** richten we ons in deze reeks steeds op Jezus zelf. Vandaag gaat het over Jezus die anders naar de waarde van dingen kijkt dan de mensen om hem heen.

Voor de kinderen van **8-12 jaar** richten we ons steeds op andere mensen die in de verhalen een rol spelen. Vandaag gaat het om de weduwe die al haar geld aan de tempel geeft.

2. CONTEXT VAN DE BIJBELTEKST

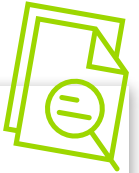

Het verhaal van vandaag hoort bij het laatste deel van Marcus, waarin Jezus' lijden en dood steeds dichterbij komen.

Jezus is in Jeruzalem. Hij heeft steeds weer discussies met wetsleraren en andere Joodse leiders. In het verhaal dat aan het gedeelte over de arme weduwe voorafgaat, waarschuwt hij de mensen voor de wetsleraren. Die willen volgens hem dat iedereen ziet hoe goed ze leven, maar ondertussen pakken ze geld af van weduwen. Die waarschuwing, en ook het verhaal over de arme weduwe, lijkt op wat Jezus zegt in Matteüs 6:1-4: als je geld geeft aan arme mensen, doe dat dan niet om op te vallen.

Jezus is al verschillende keren in de tempel geweest om daar uitleg te geven over Gods nieuwe wereld. In dit verhaal is Jezus voor de laatste keer in de tempel. Na afloop gaat hij weg en geeft hij zijn leerlingen uitleg over het einde van de wereld. Hij kondigt ook aan dat de tempel, die nu nog zo indrukwekkend is, afgebroken zal worden. Op het moment dat Marcus zijn evangelie schreef, was dat waarschijnlijk inmiddels gebeurd: in het jaar 70 na Christus verwoestten de Romeinen Jeruzalem en de tempel.

3. UITLEG VAN DE BIJBELTEKST

Net als bij de ontmoeting tussen Jezus en de rijke man in Marcus 10 gaat het in dit verhaal om de manier waarop je met geld om moet gaan. Maar in dit verhaal staat een andere vraag centraal: als je geld geeft, waarom doe je dat dan, en met welke houding?

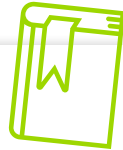
Jezus zit in de tempel en kijkt naar de mensen die geld in de geldkist doen. In de schatkamer van de tempel stonden dertien van deze geldkisten. Met het geld dat mensen in deze kisten deden, werden bijvoorbeeld de offers betaald die voor het hele volk gebracht werden. In de tijd van Jezus was de schatkamer goed gevuld: rijke Joden uit de omgeving van Jeruzalem en Joden uit andere landen die in Jeruzalem één van de Joodse feesten vierden, gaven veel geld aan de tempel. Jezus ziet dat, maar hij ziet ook een weduwe die twee kleine muntjes geeft. Van die munten kon je een eenvoudige maaltijd betalen. De rijke mensen geven van wat ze overhebben – hun leven verandert niet door wat ze weggeven. De arme weduwe moet kiezen: ze kan een maaltijd voor zichzelf kopen óf haar geld aan de tempel geven. Dat ze niet één, maar twee muntjes aan de tempel geeft, onderstreept dat ze helemaal voor de tempel, en daarmee voor God kiest.

Jezus wil dat zijn leerlingen dat goed begrijpen. De leerlingen hebben alles achtergelaten om Jezus te volgen. Maar ze hebben ook al vaak laten zien dat ze graag belangrijk gevonden willen worden. Jezus legt uit dat het daar niet om gaat. De twee muntjes van de weduwe stellen niets voor als je ze vergelijkt met wat de rijke mensen geven. Maar volgens Jezus zijn ze meer waard dan alle grote offers bij elkaar, juist omdat de weduwe niet geeft om belangrijk gevonden te worden.

Voorbereiding

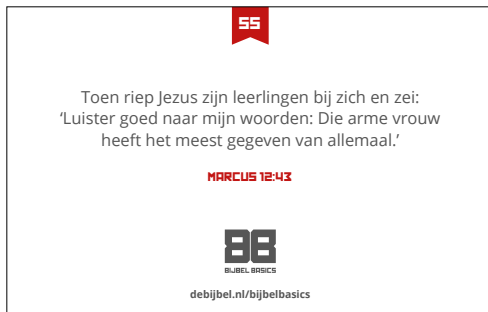
Een arme weduwe geeft geld

4. UIT DE BIJBEL

4-8 jaar

Voor de jongste kinderen is er een kaartje met de tekst van Marcus 12:43.

8-12 jaar

Voor de oudste kinderen is er een kaartje met de tekst van Marcus 12:44.

5. WAT HEB JE NODIG?

4-12 jaar

In de kerkdienst

- een plastic zak met ballonnen. Zorg dat er meer ballonnen dan kinderen zijn.
- een plastic zak met twee ballonnen

4-8 jaar

Om te beginnen

- een afwasteil gevuld met water
- een klein schoteltje
- muntjes

Om te doen: Zingende munt

- drie ballonnen
- één munt van 10 eurocent
- één munt van 20 eurocent
- één munt van 1 euro

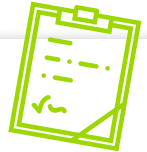
Om te doen: Een waardevolle geldkist

Per kind:

- een schaar
- een kwast
- een kleine eierdoos (voor zes eieren)

En verder:

- lijm
- verf in verschillende kleuren
- gekleurd papier
- versieringen (stickers, diamantjes, glitters, veertjes, enzovoort)

8-12 jaar

Om te beginnen

Per tweetal:

- een munt van 1 euro met het hoofd van koning Willem-Alexander aan één kant

Bijbeltekst

- een bijbel

Om te doen: Gezien

- een ondoorzichtig bakje (bijvoorbeeld een vlaschaaltje)
- een munt van 10 eurocent
- plakgum
- water

Om te doen: Wat staat hier?

Per kind:

- het puzzelblad
- een pen of potlood

De bouwstenen van de zondag

Een arme weduwe geeft geld

In de kerkdienst

6. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Wie geeft meer? Dat is de vraag!

De kinderen ontdekken dat het niet gaat om de waarde of de hoeveelheid van wat je geeft, maar dat het gaat om hoe je geeft.

Wat heb je nodig?

- een plastic zak met ballonnen. Zorg dat er meer ballonnen dan kinderen zijn.
- een plastic zak met twee ballonnen

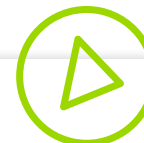
Aan de slag:

- Vertel dat je twee zakken hebt meegenomen.
- Houd de zak met veel ballonnen zelf. Geef elk kind een ballon, en zorg dat je aan het einde ook ballonnen overhoudt die je zelf houdt.
- Geef de andere zak aan een kind. Zeg dat hij of zij uit moet uitdelen wat er in de zak zit.
- Vraag aan de kinderen wie het meest heeft weggegeven en waarom.

Uitleg:

Jij gaf iedereen een ballon en je hebt veel ballonnen over. Het kind heeft alles gegeven wat het had. Hij of zij heeft niks meer over. Begrijpen de kinderen dat het kind eigenlijk het meeste gaf?

In de kinderdienst

7. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

Geldkist werpen

De mensen gooien hun munten in de geldkist bij de ingang van de tempel. De kinderen proberen een geldmuntje op een schoteltje te werpen, maar door het water gaat dit soms moeilijker dan ze denken.

Wat heb je nodig?

- een afwasteil gevuld met water
- een klein schoteltje
- muntjes

Aan de slag:

- Vul de afwasteil voor driekwart met water.
- Zet het schoteltje in de afwasteil.
- Laat de kinderen in een rij staan en geef ze allemaal een muntje.
- Om de beurt proberen ze hun muntje op het schoteltje te gooien.
- Hoeveel muntjes hebben de kinderen op het schoteltje gegooid?

8-12 jaar

Kop of munt

Jezus kijkt hoe mensen geld in de geldkist gooien. Veel mensen willen dat andere mensen zien hoeveel ze geven; het gaat hun dus om hun eigen 'kop'. Maar de twee munten die de arme vrouw geeft, staan voor Jezus op nummer één. De vrouw geeft de munten met haar hart.

Wat heb je nodig?

Per tweetal:

- een munt van 1 euro met het hoofd van koning Willem-Alexander aan één kant

Aan de slag:

- Verdeel de groep in tweetallen.
- Eén van de twee kinderen gooit de munt voorzichtig omhoog en laat hem op de grond vallen.
- Is het munt, dan krijgt het kind een punt, is het kop dan krijgt het kind geen punt.
- Het andere kind is nu aan de beurt om te gooien.
- Allebei de kinderen mogen vijf keer gooien. Wie heeft de meeste punten?

Een arme weduwe geeft geld

8. GEBED ALS DE KINDERDIENST BEGINT

Goede God,
Het verhaal van vandaag gaat over een arme vrouw.
Ze kan eigenlijk niks missen,
maar ze geeft toch alles wat ze heeft.
Ze doet twee muntjes in de geldkist.
Deze vrouw leert ons
dat het er niet om gaat hoeveel geld je geeft,
maar hoe je je geld geeft.
Laat ons daaraan denken als we iets weggeven.
Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

9. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Bij Marcus 12:41-44

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien.

Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouwmateriaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

Twee kleine muntjes

Jezus is met zijn leerlingen in de tempel. Hij zit bij de geldkist. In die kist kun je geld voor God doen. Met dat geld kunnen de priesters de offers betalen. Er komt een man langs. Hij stopt bij de geldkist, haalt een hand vol munten uit zijn zak en stopt ze glimlachend in de kist. Eén munt. Nog één. En nog één.

Er komen meer mensen langs. Allemaal rijke mensen. Ze stoppen bij de geldkist, pakken geld en doen het in de kist. Het lijkt wel of ze zeggen: Zien jullie het wel? Zien jullie wel hoeveel ik geef? Goed ben ik, hè?

Er komt ook een vrouw aanlopen. Haar man is gestorven. Haar kleren zijn oud en versleten. Je ziet zo dat ze arm is. De vrouw kijkt voorzichtig om zich heen. Ze hoopt dat niemand haar ziet. En dan haalt ze twee muntjes uit haar zak. Twee kleine muntjes. Net genoeg geld om een handjevol meel van te kopen. Net genoeg geld voor één broodje. De vrouw doet de muntjes in de kist. En dan gaat ze weer terug naar huis.

Jezus roept zijn leerlingen bij elkaar. 'Luister goed,' zegt hij. 'Zagen jullie wat die arme vrouw deed? Ze heeft meer gegeven dan alle andere mensen bij elkaar.'

'Wat?' zegt Petrus. 'Ze heeft alleen maar twee kleine muntjes gegeven, Jezus. Dat is bijna niks waard.' 'En toch heeft ze het meest gegeven van iedereen,' zegt Jezus.

'Want die rijke mensen geven een boel geld, maar ze houden nog heel veel over. Ze merken er niet eens wat van dat ze iets hebben weggegeven. Eigenlijk geven ze geld omdat ze graag willen dat iedereen ze goed en belangrijk vindt. Maar deze vrouw is anders. Ze is hier niet gekomen

Een arme weduwe geeft geld

om te laten zien hoe goed ze is. Ze is gekomen omdat ze zoveel van God houdt. Ze gaf geld dat ze niet kon missen. Al het geld dat ze had. Het geld waarvan ze moest leven. Waarvan ze eten moest kopen. Dat is voor God meer waard dan alle offers bij elkaar.'

8-12 jaar

Marcus 12:41-44

Een arme weduwe geeft geld

Jezus ging in de tempel bij de geldkist zitten. Hij keek hoe de mensen geld in de kist deden. Veel rijke mensen gaven veel geld. Er kwam ook een arme weduwe. Zij deed twee muntjes in de geldkist. Die waren bijna niets waard. Toen riep Jezus zijn leerlingen bij zich en zei: 'Luister goed naar mijn woorden: Die arme vrouw heeft het meest gegeven van allemaal. Want de anderen gaven een deel van het geld dat ze overhadden. Maar die vrouw gaf geld dat ze niet kon missen. Ze gaf al het geld dat ze had, alles waarvan ze moest leven.'

10. OM TE WETEN

Weduwe

Weduwen zijn vrouwen van wie de man overleden is. Zij hadden het in de tijd van de Bijbel meestal niet makkelijk. Daarom moesten de Israëlieten volgens de wetten van Mozes goed voor weduwen zorgen. Ze moesten bijvoorbeeld tien procent van hun oogst aan weduwen en andere arme mensen geven. Ook mochten weduwen mee-eten van sommige offers in de tempel. In dit verhaal zorgt de arme weduwe juist voor de tempel: ze gooit het geld dat ze eigenlijk nodig heeft om eten van te kopen, in de geldkist van de tempel.

Twee muntjes

De arme weduwe gooit twee kleine muntjes in de geldkist. In het Grieks heten die muntjes *lepta*. Van twee *lepta* kon je een handjevol meel kopen om daar brood voor één persoon voor één maaltijd van te bakken.

11. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Maar over de denkvragen kun je met elkaar blijven nadenken. Daarom zijn er ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- Waar zit Jezus in de tempel?
- Hoe kun je aan de vrouw zien dat ze arm is?
- Jezus zegt dat de arme vrouw het meeste heeft gegeven van allemaal. Hoe kan dat? Ze geeft toch maar twee muntjes?

8-12 jaar

- De mensen stoppen geld in een geldkist. Van dat geld worden offers betaald. Hoe wordt het geld in jouw kerk opgehaald? Weet jij ook waar het geld naartoe gaat?
- Welke verschillen zie je tussen de arme vrouw en de andere mensen die geld geven?
- De arme vrouw geeft twee muntjes. Ze kan ook één muntje geven. Toch doet ze dit niet. Waarom niet, denk je?
- Begrijp je Jezus als hij zegt: 'Die arme vrouw heeft het meeste gegeven van allemaal.' Ze geeft toch het minste geld van allemaal?

Een arme weduwe geeft geld

12. OM TE DOEN

4-8 jaar

Zingende munt

De vrouw geeft geld dat ze eigenlijk niet kan missen. Voor Jezus is dat meer waard dan het geld zelf. In het volgende proefje ontdekken de kinderen dat munten kunnen zingen. Daar word je vrolijk van!

Wat heb je nodig?

- drie ballonnen
- één munt van 10 eurocent
- één munt van 20 eurocent
- één munt van 1 euro

Aan de slag:

- Duw de munt van 10 eurocent voorzichtig door de opening van de ballon. Blaas de ballon op en leg er een knoopje in.
- Houd de ballon met je hand bij het knoopje vast, en draai nu vanuit je pols de ballon rustig rond.
- Wat horen de kinderen? Wat gebeurt er als de ballon sneller rondgedraaid wordt?
- Doe het proefje nog eens. Maar stop dan een munt van 20 eurocent in de ballon.
- Laat een kind de ballon ronddraaien. Hoe klinkt de ballon nu?
- Doe het proefje nog eens met een munt van 1 euro. Klinkt deze munt weer anders in de ballon?

4-8 jaar

Een waardevolle geldkist

De kinderen maken van een eierdoos een geldkist waarin ze dingen kunnen bewaren die ze mooi en waardevol vinden.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- een schaar
- een kwast
- een kleine eierdoos (voor zes eieren)

En verder:

- lijm
- verf in verschillende kleuren
- gekleurd papier

- versieringen (stickers, glitters, veertjes, enzovoort)

Aan de slag:

- De kinderen verven de eierdoos in een vrolijke kleur. Het is leuk om de sluiting van de eierdoos in een andere kleur te verven, zodat het twee slotjes lijken.
- Laat de doos even drogen.
- De kinderen knippen uit een gekleurd papier twee stroken en plakken de stroken over het deksel van de eierdoos. Dit zijn de banden van de geldkist.
- De kinderen versieren de kist ten slotte met glitters, veertjes, stickers, enzovoort.

Tip

Laat alle munten door elkaar 'zingen'.

De bouwstenen van de zondag

Gezien

Wat heb je nodig?

- een ondoorzichtig bakje (bijvoorbeeld een fleschaaltje)
- een munt van 10 eurocent
- plakgum
- water

Aan de slag:

- Plak de munt in het midden van het bakje vast met plakgum.
- Zet het bakje zo neer, dat je de munt net niet meer ziet.
- Vraag iemand om water in het bakje te doen. Wat gebeurt er?

Uitleg:

Het water in het bakje zorgt dat het licht ‘gebroken’ wordt. Daardoor kunnen de kinderen het muntje zien dat ze eerst niet zagen.

8-12 jaar

Wat staat hier?

Door de puzzel te maken ontdekken de kinderen waarom de twee muntjes zoveel waarde voor Jezus hebben.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het puzzelblad
- een pen of potlood

Aan de slag:

- Laat de kinderen de letters uit de onderstaande blokjes op de juiste plaats in de puzzel schrijven.
- Welke zin lezen ze?

Oplossing:

De vrouw gaf geld dat ze niet kon missen.

Een arme weduwe geeft geld

13. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’

Numeri 6:24-25

Tips

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

Tip

Kijk voor nog meer ideeën bij dit verhaal in de *Samenleesbijbel* op bladzijde 1638-1639.

COLOFON

Tekst: Nederlands Bijbelgenootschap
Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal
Hervertelling bijbelverhaal: NBG/Corien Oranje
Illustratie: NBG/Liza-Beth Valkema
Strip: NBG/Bart den Heeten
Vormgeving: Frivista
DTP: Villa Grafica

55

Toen riep Jezus zijn leerlingen bij zich en zei:
'Luister goed naar mijn woorden: Die arme vrouw
heeft het meest gegeven van allemaal.'

MARCUS 12:43

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

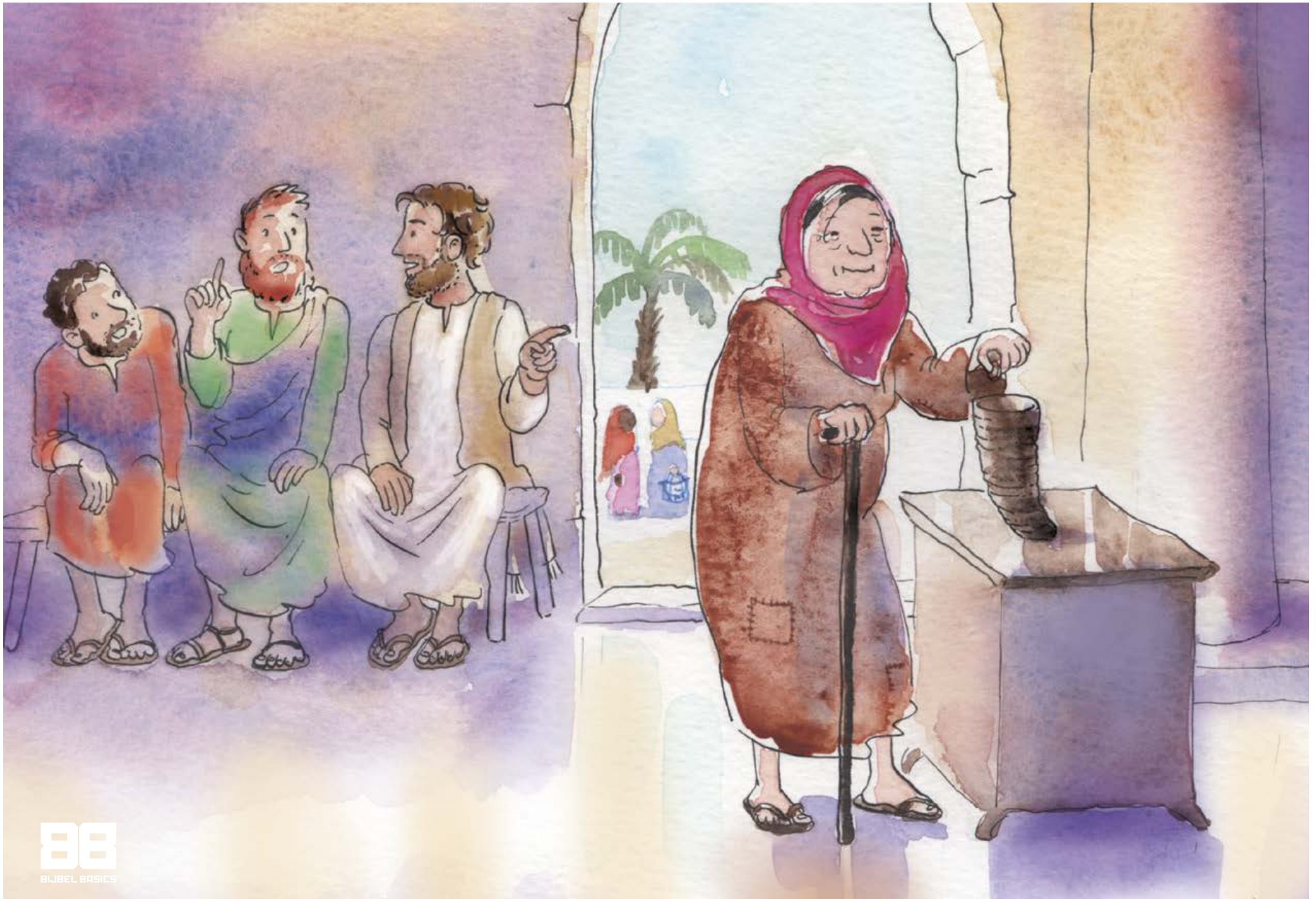
55

Toen riep Jezus zijn leerlingen bij zich en zei:
'Luister goed naar mijn woorden: Die arme vrouw
heeft het meest gegeven van allemaal.'

MARCUS 12:43

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

55

Want de anderen gaven een deel van het geld dat ze overhadden. Maar die vrouw gaf geld dat ze niet kon missen. Ze gaf al het geld dat ze had, alles waarvan ze moest leven.

MARCUS 12:44

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

55

Want de anderen gaven een deel van het geld dat ze overhadden. Maar die vrouw gaf geld dat ze niet kon missen. Ze gaf al het geld dat ze had, alles waarvan ze moest leven.

MARCUS 12:44

88
BIJBEL BASICS

debijbel.nl/bijbelbasics

Werkblad (8-12 jaar)

Een arme weduwe geeft geld

Want de anderen gaven een deel van het geld dat ze overhadden, maar die vrouw gaf geld dat ze niet kon missen. Ze gaf al het geld dat ze had, alles waarvan ze moest leven.

Marcus 12:44

WEDUWE

Weduwen zijn vrouwen van wie de man overleden is. Zij hadden het in de tijd van de Bijbel meestal niet makkelijk. Daarom moesten de Israëlieten volgens de wetten van Mozes goed voor weduwen zorgen. Ze moesten bijvoorbeeld tien procent van hun oogst aan weduwen en andere arme mensen geven. Ook mochten weduwen mee-eten van sommige offers in de tempel. In dit verhaal zorgt de arme weduwe juist voor de tempel: ze gooit het geld dat ze eigenlijk nodig heeft om eten van te kopen, in de geldkist van de tempel.

TWEE MUNTJES

De arme weduwe gooit twee kleine muntjes in de geldkist. In het Grieks heten die muntjes *lepta*. Van twee *lepta* kon je een handjevol meel kopen om daar brood voor één persoon voor één maaltijd van te bakken.

GEZIEN

De munt van de vrouw is zo klein dat de andere mensen hem over het hoofd zien, maar voor Jezus is de munt juist wel goed zichtbaar.

Doe dit proefje en ontdek je hoe je een onzichtbare munt zichtbaar kunt maken.

JE HEBT NODIG:
* EEN ONDOORZICHTIG BAKJE (BIJVOORBEELD EEN VLASCHAALTJE)
* EEN MUNT VAN 10 EUROCENT * PLAKGUM * WATER

1 PLAK DE MUNT IN HET MIDDEN VAN HET BAKJE VAST MET PLAKGUM.

2 ZET HET BAKJE ZO NEER, DAT JE DE MUNT NET NIET MEER ZIET.

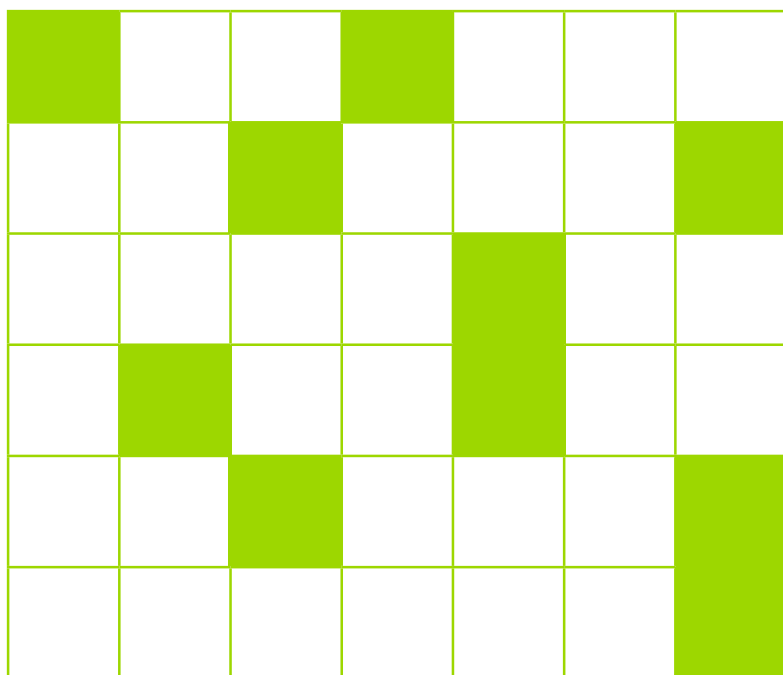
3 VRAAG IEMAND OM WATER IN HET BAKJE TE DOEN.

WAT GEBEURT ER?

TIP: PROBEER DIT THUIS OOK EENS UIT, BIJVOORBEELD MET EEN VAN JE OUDERS!

Werkblad (8-12 jaar)

Een arme weduwe geeft geld

WAT STAAT HIER?

Maak de puzzel en ontdek waarom de twee muntjes zoveel waarde voor Jezus hebben. Schrijf de letters uit de onderstaande blokjes op de juiste plaats in de puzzel. Welke zin lees je dan?

